

Gebiedscommissie werkt aan een toekomstplan voor Idzegea

Vanaf eind vorig jaar is in Idzegea een gebiedscommissie actief. Deze bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de landbouw, natuur, recreatie, dorpsbelangen en overheden en heeft de opdracht om een toekomstplan op te stellen voor het gebied Idzegea. Die moet passen binnen de veenweideopgaven en andere doelen en kansen voor het gebied. Voor de commissie is het belangrijk dat de vitaliteit in en van het gebied behouden blijft en waar mogelijk wordt versterkt.

Om zo'n toekomstplan te kunnen maken, wil de commissie zoveel mogelijk gegevens over het gebied hebben. Ze heeft daarom Planbureau Fryslân gevraagd om onderzoek te doen naar de mogelijke gevolgen voor de leefbaarheid van het gebied Idzegea op de inwoners. Daarvoor heeft het bureau onlangs gesprekken gevoerd met inwoners, boeren en andere ondernemers.

Ook worden een zogenaamde Landschapsecologische systeemanalyse (LESA) en een Landschapsbiografie gemaakt. Een LESA is een onderzoek naar de eigenschappen en het functioneren van het gebied Idzegea. Met een LESA breng je factoren als geologie, hydrologie en vegetatie in kaart. Een landschapsbiografie vertelt het verhaal van een gebied vanaf de laatste ijstijd tot nu, met daarin de wisselwerking tussen mens en natuur centraal. Het geeft inzicht in hoe het verleden doorwerkt in onze huidige leefomgeving.

Al deze informatie bij elkaar leidt tot een analyse van het gebied. Met die analyse als fundament kunnen we straks samen een gebiedsplan voor Idzegea maken en bepalen welke maatregelen daarbij horen. Waarover later meer!

Woord van de gebiedscommissie

Dit is alweer de vierde nieuwsbrief van de gebiedscommissie Idzegea. De commissie die zich buigt over de vraag hoe de vitaliteit in het gebied Heeg-Gaastmeer-Oudega versterkt kan worden. Deze keer wordt de digitale nieuwsbrief óók huis-aan-huis bezorgd in het hele gebied, omdat er op 22 januari een belangrijke bijeenkomst georganiseerd wordt, waarvoor de commissie u van harte uitnodigt!

De opdracht die de gebiedscommissie van het provinciaal bestuur heeft meegekregen, komt voort uit de Veenweidevisie van de provincie Fryslân. Dat betekent dat gewerkt moet worden aan het zoveel mogelijk tegengaan van verdere inklinking van de bodem in het veenweidegebied, en het beperken van de CO₂-uitstoot uit veen. Om dat voor elkaar te krijgen wordt in ieder geval in beeld gebracht hoe we de grondwaterstand omhoog kunnen brengen en wat daarvan de gevolgen zijn. Aan de hand daarvan stelt de commissie een “gebiedsplan” op, waarin wordt geschetst hoe het gebied er over pakweg 30 jaar kan uitzien.

De commissie heeft ervoor gekozen om bij de uitwerking van het gebiedsplan niet alleen te kijken naar inklinking van de bodem. We kiezen ervoor om uit te gaan van de “vitaliteit van het gebied”. Dat betekent dat het gebiedsplan iets moet betekenen voor de leefbaarheid van alle inwoners van en bedrijven in het gebied. En daarbij hebben we uw hulp nodig!

Er is intussen gewerkt aan een inventarisatie van het landschap: hoe is het gebied ontstaan en uitgegroeid, welke elementen spelen een rol enz. enz. enz. Een boeiend proces, nodig om uit te zoeken welke maatregelen passend en nodig zijn voor de toekomst. Daarnaast voert het Fries Sociaal Planbureau een studie uit naar de sociaal economische situatie in het gebied. Beide onderzoeken zijn nog niet helemaal afgerond, maar we laten u wel alvast de belangrijkste uitkomsten zien op een speciale bewonersmarkt op 22 januari van 16.30 tot 21.30 uur in It Joo in Oudega. We vragen u ook om ons te voorzien van praktische informatie die mogelijk over het hoofd is gezien. Daarna worden beide documenten vastgesteld en gebruikt voor het opstellen van het gebiedsplan.

Er is een mooi en aantrekkelijk programma opgesteld voor de bewonersmarkt, waarbij alle inwoners volop de gelegenheid krijgen om vragen te stellen en mee te praten over de toekomst van de eigen woon- en leefomgeving. De gebiedscommissie vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners van het gebied juist nu hun inbreng hebben! De uitnodiging vindt u in deze nieuwsbrief. De commissie hoopt velen te mogen ontmoeten op 22 januari!

Namens de gebiedscommissie,
Maaïke Prins (voorzitter)

Bewonersmarkt op 22 januari in Oudega

Zien we u daar?

Woensdag 22 januari, 16.30-21.30 uur

Locatie: Dorpshuis It Joo in Oudega

Bent u benieuwd naar wat er allemaal gebeurt in Idzegea? En wie er in de gebiedscommissie Idzegea zitten? Kom dan naar de bewonersmarkt op 22 januari in It Joo. De leden van de gebiedscommissie en Grondtafel vertellen u over waar ze mee bezig zijn. Ze horen ook graag van u wat er speelt of waar ze op moet letten. Er hangen interessante kaarten en tekeningen over de landschappen en historie van dit bijzondere veengebied. En voor de liefhebber is er een heerlijk broodje ganzenvlees!

Win een prijs!

De gebiedscommissie Idzegea zoekt een nieuwe naam. Hebt u een idee? Tijdens de markt liggen er kaartjes die u kunt invullen en wie weet wint u een rondleiding door het gebied onder leiding van een gids of een ballonvaart over Idzegea.

Tot 22 januari! U kunt komen op een tijdstip dat u het beste past tussen 16.30 en 21.30 uur.

Jonge Boeren Studiegroep Idzegea van start

Eind oktober ging de nieuwe studiegroep voor jonge boeren tot en met 35 jaar van start. Deze groep is opgericht vanuit de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw in samenwerking met de Klankbordgroep Landbouw en de gebiedscommissie. Maar liefst 16 boeren hebben zich hiervoor aangemeld. Zij komen onder leiding van Jehannes Fopma, melkveehouder in Britswert, zes keer per jaar bij elkaar.

De eerste sessie stond vooral in het teken van kennismaken. De deelnemers worden de komende twee jaar onder andere meegenomen in onderwerpen als derogatieverlies, de inpasbaarheid van agrarisch natuurbeheer en de compensatiesystematiek in veenweidegebieden. Daarnaast worden bedrijfsbezoeken georganiseerd en biedt deze studiegroep jonge boeren de kans om een kijkje te nemen in andermans keuken, ervaringen

uit te wisselen en te discussiëren. De volgende studiegroep is op 12 december. Ben jij een jonge boer en wil je ook meedoen met deze studiegroep? Meld je dan aan via ldzegea@fryslan.frl!

Project kruidenrijk grasland

In Idzegea werken boeren al vaak met kruidenrijk grasland en weidevogelbeheer. Vanuit de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw is subsidie beschikbaar gesteld om de huidige kruidenrijkheid te optimaliseren. Hiervoor wordt nu de pilot Kruidenrijk Grasland opgestart. Met verschillende partijen is overlegd hoe deze pilot vorm kan krijgen. In 2025 gaan we aan de slag met verschillende sporen:

1. We onderzoeken wat de inspanningen van de laatste jaren rondom kruidenrijkheid in Idzegea hebben opgeleverd en wat we daarvan kunnen leren.
2. We onderzoeken wat de huidige staat van kruidenrijkheid is en hoe we deze kunnen optimaliseren. Bijvoorbeeld door de 'beste' velden te onderzoeken en daar zaad van te oogsten.
3. We gaan aan de slag met de geleerde lessen om, waar mogelijk, meer gebiedseigen kruidenrijk grasland en slootranden te ontwikkelen.

Meer weten? Belangstellenden kunnen zich bij ons melden via ldzegea@fryslan.frl.

Evaluatie HAKLAM

In It Heechhûs in Heeg was in oktober de jaarlijkse evaluatie van de HAKLAM-proef. Alle betrokken boeren waren hiervoor uitgenodigd. HAKLAM staat voor 'Hoog Als het Kan, Laag Als het Moet' en daarbij draait alles om grondwatergestuurd peilbeheer in het veenweidegebied. Deze proef loopt nu ongeveer 4 jaar en duurt tot eind 2025.

In de zomer daalt het grondwater en wordt het slootpeil omhoog gebracht om CO₂-emissie te minimaliseren (links op de afbeelding). Als het nat wordt, stijgt de grondwaterstand en moet het slootpeil naar beneden worden gebracht (rechts op de afbeelding).

HAKLAM is een samenwerking tussen de boeren en de rayonbeheerder van Wetterskip Fryslân. Met behulp van elektronische peilbuizen wordt de grondwaterstand gemeten. Helaas is gebleken dat niet alle peilbuizen optimaal werkten, dus hebben we geen compleet beeld.

Vroeger handelde de rayonbeheerder bij het bepalen van het peil meer op gevoel. Tegenwoordig wordt geprobeerd om proactief te handelen door gebruik te maken van Buienradar of andere weersverwachtingssites. Daarnaast luistert de rayonbeheerder ook zoveel mogelijk naar de landgebruikers. Echter, het weer – en dan met name de buien – blijven onvoorspelbaar, waardoor het toch altijd weer spannend is of er juist en tijdig

gehandeld is. Zo probeert de rayonbeheerder te anticiperen op buien door het gemaal aan te zetten om het slootpeil te verlagen. Als een lange(re) droge periode wordt verwacht, verhoogt hij het waterpeil.

2024 was een moeilijk jaar voor een optimaal waterpeil

Uit de evaluatie blijkt dat de deelnemers over het algemeen tevreden zijn over de proef met HAKLAM. Wel was de algemene conclusie dat afgelopen jaar (2024) een moeilijk jaar was voor een zo optimaal mogelijk waterpeil. Door een natte periode rond de jaarwisseling was het lastig het boezemwater (meren) op peil te krijgen. In maart was het waterpeil op het gewenste niveau, maar werd het slootpeil toch verhoogd omdat er een droge periode werd voorspeld. De maand mei bleek weer extreem nat. De boeren stelden voor om het peil in het najaar eerder te verlagen. Over het algemeen is het najaar natter en kan men meer op het land als het te droog is dan wanneer het te nat is. Daarnaast worden de peilbuizen die niet werken, vervangen door nieuwe en betere peilbuizen, en worden deze in overleg met de gebruikers geplaatst. Nu staan sommige peilbuizen op een verkeerde locatie, waardoor we geen goed beeld kunnen krijgen van de gevolgen van het peilbeheer op het daadwerkelijke grondwaterpeil. Een ander probleem waar de agrariërs tegenaan lopen, is het uitzakken van de slootkanten door de wisselende slootpeilen.

Voor- en nadelen

De voordelen van HAKLAM zijn:

- Vermindering van de CO₂-emissie en minder bodemdaling;
- Minder droogteschade;
- Meer water voor bevoeien van het land;
- Beter drinkwater en beter voor de weidevogels.

De nadelen zijn:

- Meer aanwezigheid van pitrus, die lastig is te bestrijden;
- Oeverinstabiliteit.

Voor de percelen die problemen ondervinden door de HAKLAM gaat Wetterskip Fryslân op zoek naar oplossingen.

Grondtafel Idzegea

Sinds begin dit jaar heeft Idzegea een Grondtafel. Deze Grondtafel adviseert de gebiedscommissie over grondgerelateerde zaken, mogelijke aankoopkansen, pacht en beheer. Het is voor u het eerste aanspreekpunt als het gaat om grond- en vastgoedgerelateerde zaken. Verschillende mensen hebben al contact met leden van de Grondtafel opgenomen. Grond is nodig om de 'puzzel' te kunnen leggen voor het gebiedsproces. Verplaatsingsmogelijkheden worden daarbij ook verkend. De Grondtafel komt daarom graag met grondeigenaren in contact over wensen en behoeften in het gebiedsproces. Heeft u vragen, wilt u grond te koop aanbieden aan de provincie of wilt u de Grondtafel iets meegeven? Dat kan.

In de Grondtafel zitten:

- Durk Durksz, 06-22452855
- Klaas Kooistra, 06-22246162
- Reinder Prins - Provincie Fryslân, afdeling Vastgoed
- Jan-Pieter Tjaden - Provincie Fryslân, afdeling Vastgoed
- Doetje de Jong - Provincie Fryslân, projectleider
- Simon Spriensma - Provincie Fryslân, deelprojectleider (idzegea@fryslan.frl o.v.v. Grondtafel).

Even voorstellen: nieuwe projectleider Doetje de Jong

Hallo allemaal, Mijn naam is Doetje de Jong (31 jaar oud) en ik ben 1 oktober gestart als projectleider van het gebiedsproces Idzegea en in dienst bij de provincie Fryslân. Qua achtergrond heb ik Tuin- en Landschapsarchitectuur gestudeerd op Van Hall Larenstein in Velp en een Master Landschaps-geschiedenis afgerond. De afgelopen jaren heb ik bij verschillende overheden werkervaring opgedaan. Dit altijd met veel passie voor het Friese landschap. Ik woon met mijn man en kind van 2 jaar in Dokkum. Ik ben creatief en graag buiten. Verder doe ik aan hardlopen en zwemmen. Ik ben enthousiast en kijk er erg naar uit om samen te werken! Oant sjen!

Inschrijven digitale nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief krijgt u eenmalig op papier. Wilt u voortaan via de mail op de hoogte blijven over de plannen en ontwikkelingen voor het gebied Idzegea? Meldt u zich dan aan voor de digitale nieuwsbrief via: www.veenweidefryslan.frl/idzegea (knop 'Aanmelden voor de nieuwsbrief').

Gebiedscommissie Idzegea

De gebiedscommissie overlegt één keer per zes weken. De leden van de gebiedscommissie zijn:

Landbouw:

- André Huitema (Heeg) - 06-29144723
- Brecht Osinga (Oudega) - 06-57244153
- Jelle Zeilstra (Gaastmeer) - 06-22532946

Natuur- & Milieuorganisaties:

- Nico de Laat - 06-22197263

Collectief Súdwestkust:

- Sicco Hylkema (Oudega) - 06-13011222

Recreatie:

- Gerard Burgers (Gaastmeer) - 06-20609725

Bewoners:

- Freeke Hendrikse (Gaastmeer) - 06-28424896

Onafhankelijk voorzitter:

- Maaïke Prins - (06-10510667)

Ambtelijk secretaris:

- Doetje de Jong (Projectleider gebiedsteam Idzegea) - 06-14306095

Overheden:

- Wethouder Henk de Boer (gemeente Súdwest-Fryslân, mede namens de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân)
- Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur Gydo Jansen en Janin Rooijackers

Klankbordgroep Landbouw

De Klankbordgroep Landbouw ondersteunt de vertegenwoordigers van de landbouw in de gebiedscommissie. De klankbordgroep bestaat uit:

- Durk Durksz (06-22452855)
- Klaas Oevering (06-15437583)
- Almar Stegenga (06-42701828)
- Anne de Boer (06-21421083)
- Wiebe Bakker (06-52381318)
- Haye Ketelaar (06-13284100)
- Johan van Netten (06-30633958)

Projectteam

Het ondersteunende projectteam bestaat uit medewerkers van de provincie, Wetterskip Fryslân en de gemeente Súdwest-Fryslân, en bestaat uit:

- Doetje de Jong (Projectleider)
- Simon Spriensma (Deelprojectleider Pilots en Landbouw)
- Else Rietveld (Projectsecretaris)
- Gerda Reitsma (Projectondersteuner)
- Siemon Faber (Gemeente SWF)
- Kees de Vries (Gemeente SWF)
- Andrea Suilen (Wetterskip Fryslân)
- Jorn Dijkstra (Wetterskip Fryslân)
- Sylvia Bosma (communicatieadviseur)
- Merijn Slagter (programma-adviseur)

Kijk voor meer informatie op de website www.veenweidefryslan.frl/idzegea